

پرویش کودك صلح جو

برگزار كننده :

انجمن علمی مطالعات صلح

مدرسان كارگاه :

محمد مهدی گلشاهی

مژگان نیک سیرت

چرا می خواهیم کودکانمان اهل تفکر باشند؟

اگر به کودکانمان خود نیاموزیم که برای خود تفکر کنند، به زودی کسانی پیدا خواهند شد که به جای آن ها فکر خواهند کرد

(فیلسوف شهیر آلمانی امانوئل کانت)

چرا فیک

Philosophy for children

Ideal citizen

۱. فیک زمینه ساز شکل گیری کودکان تصمیم گیرنده ، مسئولیت پذیر ، پرسش گر و شکل گیری شهروند ایده آل را فراهم می آورد .

۲. یک شهروند ایده آل به دیگران احترام می گذارد و به محیط زیست احترام می گذارد و به جامعه و جامعه کمک می کند. یک شهروند ایده آل به جامعه کمک می کند تا به مکان بهتری برای دیگران تبدیل شود. یک شهروند ایده آل باید سرشار از ارزش ها، اصول و اخلاق باشد

Matthew Lipman

ما در آغاز یک عصر روشنگری هستیم
همانطور که قرن هیجدهم قرن روشنفکری بزرگسالان بود
امروز وقوع یک برنامه فلسفی برای کودکان غیر قابل اجتناب
است

نقل از کتاب فلسفه در کلاس درس

(فبک روشی است برای طرح ایده های فلسفی با کودکان و
بحث درباره ی آن ها .)

لیپمن کیست ؟

۱. استاد و پژوهشگر فلسفه متولد ۱۹۲۲ که تحصیلات و پژوهش های خود را در دانشگاه های استنفورد ، کلمبیا ، سوربن پاریس و دانشگاه وین اتریش ادامه داد و در سال ۱۹۵۴ دکترای فلسفه خود را با عنوان رساله ی

(آن چه در هنر رخ می دهد)

با موضوع دیدگاه های دیویی و مصاحبه های او با دیویی منتشر شد .

تأثیرات تفکرات دیویی به عنوان استاد لیپمن شرایط سیاسی - اجتماعی حاکم بر جامعه ی آمریکا همچون نژاد پرستی ، جنگ ویتنام و نا توانی دانشجویان در گفت و گو انتقادی و برابر در دانشگاه های آمریکا سبب که لیپمن بر آن شود که چگونه **تفکر مستقل (تفکر برای خویشتن)** دانشجویان را تقویت کند .

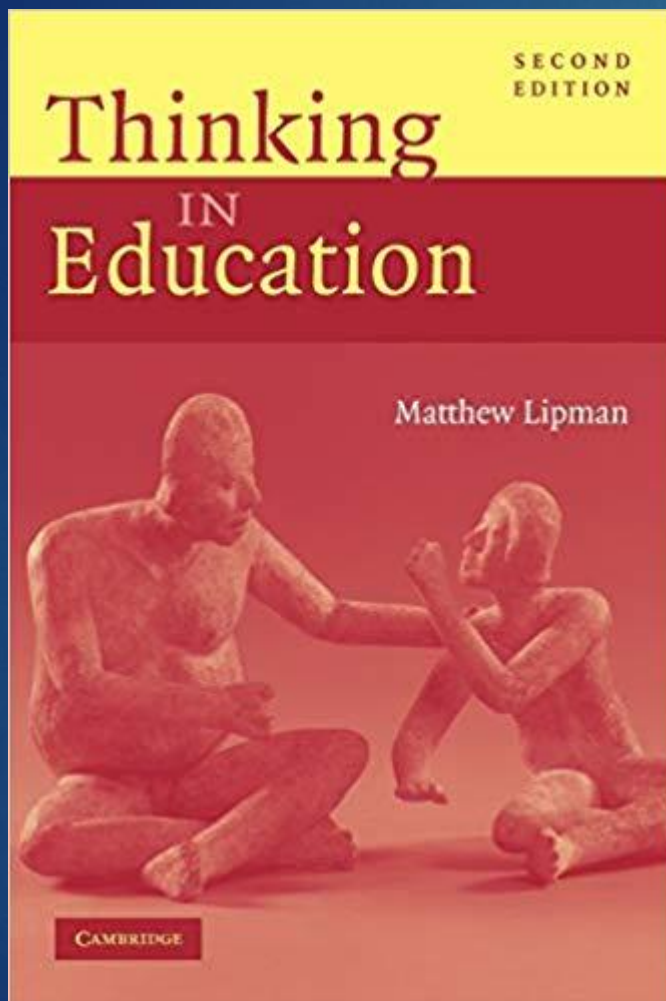
لیپمن معتقد بود بهترین زمان برای آموزش در زمان کودکی است و کودکان باید در کودکی با مهارت داوری و تفکر مستقل آشنا شوند و در بزرگسالی و جوانی در عرصه اجتماعی نقش آفرینی کنند .

شرایط اجتماعی موجود ، تفکرات جان دیویی و نقش آن در تفکرات لیپمن سبب شد ، لیپمن به نقد آموزش و پرورش سنتی پردازد و برنامه فلسفه برای کودکان P4C پایه گذاری کند که در تقابل با رویه معیوب نظام آموزش و پرورش وقت امریکا قرار گرفت و سعی کرد نقش کتاب درسی ، اداره کلاس و معلم و دانش آموز تغییر بدهد . در این راستا در سال ۱۹۶۹ اولین کتاب خود با عنوان کشف هری استاتلمیر منتشر کرد و پس از آن در سال ۱۹۷۲ دانشگاه کلمبیا را به مقصد دانشگاه Montclair State University در ایالت نیوجرسی برای توسعه برنامه درسی خود ترک می کند و در سال ۱۹۷۴ موسسه

Institute for the advancement of philosophy for children (IAPC)

با همراهی مارگارت شارپ پایه گذاری می کند .

کتاب های لیپمن

1. فلسفه برای کودکان (۱۹۷۶)
2. فلسفه در کلاس درس (۱۹۷۷)
3. رشد یافتن با فلسفه (۱۹۷۸)
4. در جست و جوی معنا (۱۹۸۲)
5. فلسفه به مدرسه می رود (۱۹۸۸)
6. تفکر در تعلیم و تربیت (۱۹۹۱)

تفاوت فیک با آموزش و پرورش سنتی

فیک	آموزش سنتی
کودک صاحب تفکر و توانایی تولید معنا دارد	کودک همچون کاسه تهی معلم وظیفه جهت دهی ذهن را دارد
آموزش کودک محور و مبتنی بر حلقه کند و کاو	آموزش معلم محور
آموزش تفکر محور	آموزش حافظه محور
مهارت های نرم و سخت توامان	محور مهارت های سخت
برنامه درسی متنوع داستان ، شعر ، مسئله اجتماعی در چارچوب در حلقه کند و کاو	برنامه درسی محدود مبتنی بر کتاب
معلم تسهیلگر و کودکان صاحب اندیشه فرض می شوند	معلم همه چیزدان و مسئولیت جهت دهی کودکان بر عهده دارد

نتیجه آموزش و پرورش سنتی

1. دانش آموزان خلاقانه ، انعطاف پذیر و ساختمند فکر نمی کنند .
2. زمانی که می خواهند برای عقایدشان دلیل بیاورند یا دیدگاه های خود و دیگران را به طور موشکافانه ای نقد کنند دچار مشکل می شوند .
3. از به چالش کشیدن عقاید خود طفره می رود .
4. قادر نیستند بین باور و دانش تمایز قائل شوند .
5. به دیگران و عقایدشان احترام نمی گذارند .

زمینه های اجتماعی فبک و رابطه با صلح

۱. جنگ ویتنام (جنگ سرد)

۲. مارتین لوتر کینگ

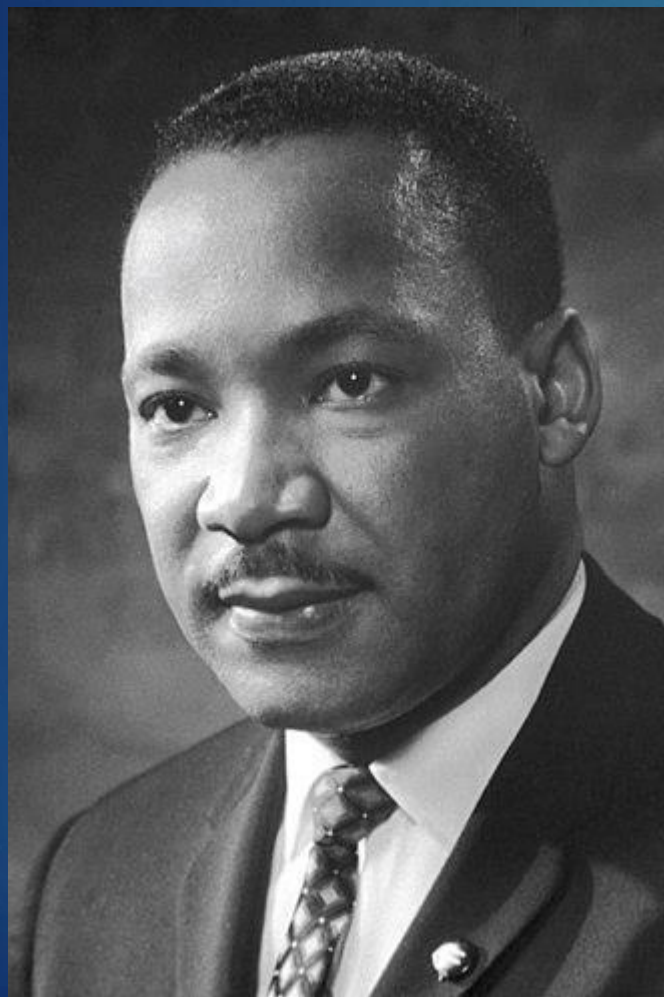
(جنبش حقوق مدنی آمریکایی های آفریقایی تبار)

۳. جنگ داخلی آمریکا

(Political Absolutism)

جنبش حقوق مدنی آمریکایی های آفریقایی تبار

شامل یک سری جنبش‌های اجتماعی و ضد خشونت در ایالات
متحده است؛ که هدف آن‌ها پایان دادن به تفکیک و تبعیض
نژادی علیه آمریکایی‌های سیاهپوست و برخورداری سیاهان از
حق رأی دادن در قانون اساسی بود که به رهبری دکتر مارتین
لوتر کینگ کشیش بپتیست و فعال مدنی سیاه آمریکایی از
سال ۱۹۵۵ تا ۱۹۶۸ .

لایحه حقوق مدنی ۱۹۶۴ آمریکا

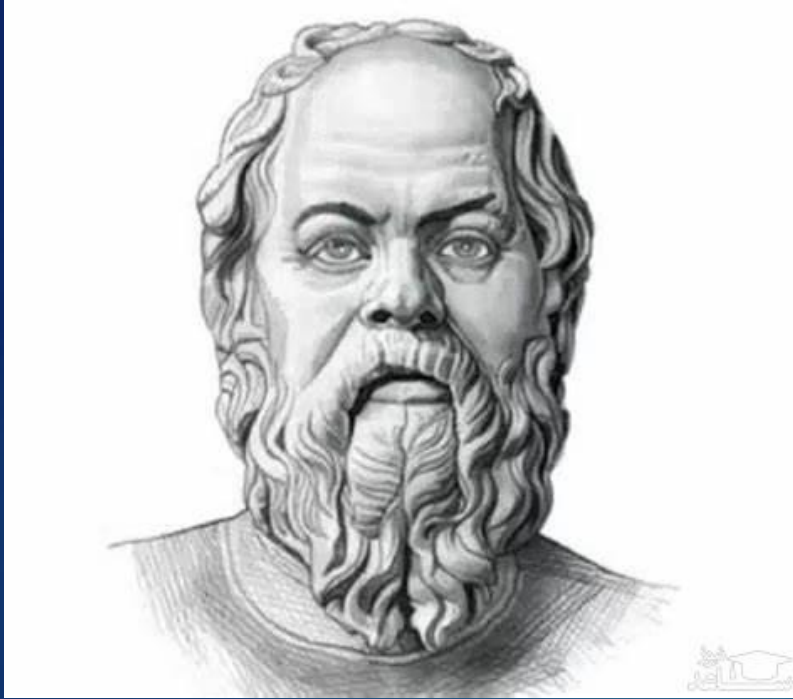

لایحه حقوق مدنی ۱۹۶۴ یک قانون تاریخی مربوط به حقوق مدنی و سیاسی در ایالات متحده آمریکا است. که تبعیض بر اساس نژاد، رنگ، دین، جنسیت، یا منشأ ملی را غیرقانونی کرد. این قانون از اعمال ملزومات نابرابر در ثبت نام رأی دهندگان و جدایی جنسیتی در مدارس، محل‌های کار و اماکنی را که به عموم خدمات ارائه می‌کند جلوگیری کرد.

زمینه های معرفتی فبک

1. سقراط Socrates
2. پرس Charles Sanders Peirce
3. جان دیویی John Dewey
4. ویگوتسکی Lev Vygotsky
5. جرج هربرت مید George Herbert Mead

سقراط Socrates

1. سقراط فیلسوف یونانی از ۴۷۰ تا ۳۹۹ قبل میلاد مسیح
2. سقراط آموزش و فلسفه را برای همه مردم ضروری می دانست
3. سقراط پایه گذار تفکر فلسفی از راه گفت و گو بود
4. سقراط گفتگو را با پرسش آغاز می کرد
سقراط راه دانش با آگاهی آغاز می شود ، بدین ترتیب که افراد نیست به نادانسته های خود آگاهی یابند ، او از شاگردانش می خواست که بگویند شجاعت ، عدالت ، زیبایی چیست سپس تلاش می کرد آنان در جهت یافتن تعریفی مناسب هدایت می کرد
5. گفتگوی سقراطی نه برای چیرگی بلکه برای برانگیختن و بیدار کردن است .

شیوه ی گفت و گوی سقراطی (النخوس یا تلنخوس)

۱. النخوس به معنای بررسی کردن ، رد کردن روشی استقرایی است که برای تعریف یک مفهوم استفاده می شود

۲. در این گفتگو به روش سقراطی فرد در بن بستى گرفتار می شود ، که در آن مجبور به تفکر می شود همین گفتگو و پرسش گری زمینه ای که سقراط پایه گذار آن بود ، فلسفه را نظام مند کرد .

۳. سقراط چیزی به دیگران نمی آموخت ، اما از راه پرسش دیگران را به تفکر وا می داشت ، زیرا او معتقد بود که فیلسوف کسی است که می داند ف نمی داند .

۴. سقراط از واژه ماما استفاده می کند ، یعنی همان طور که ماما کمک به متولد شدن ایده ها از شخصی که مورد پرسش واقع شده است

۵. سقراط در باب انسان شناسی معتقد بود که نفس آدمی با روح آدمی پیش از ساکن شدن در عالمی دیگر زندگی می کرده است ، در آن جا از راز حقایق جهان آگاهی بود ، اما فرود نفس و خانه کردن در تن موجب فراموشی آن شده است .

۶. سقراط از شیوه ی استقرایی برای تعریف یک مفهوم استفاده می کرد

الف. یعنی ابتدا مثال ها و شواهدی درباره ی موضوع مورد نظرش پیدا می کرد سپس از جزئیات بدست آمده برای رسیدن به مفهوم کلی استفاده می کرد .

ب. بر روی موارد خاص تعمیم می داد .

زندگی ناآزموده ارزش زیستن ندارد .

انواع سوالات

۱. سوال معمولی (Ordinary questions)

پرسش گر می داند پاسخ دهنده جواب سوال را می داند

۲. سوال پژوهشی (inquiry questions)

پاسخ دهنده جواب را نمی داند ، مجبور به تکاپو می شود

۳. شبه سوال (Rhetorical questions)

هدف تبیین و تکرار یک موضوع سوالی معلم محور در جهت پر کردن ذهن دانش آموزان

مثال

۱. سوال معمولی

به نظرتون فرصت بیشتری برای تکمیل امتحان نیازمندند؟ تا کی می تونید پروژه های درسی تحویل بدهید؟

۲. سوال پژوهشی

چرا ما سوال می کنیم؟ آیا سوال کردن با تفکر ارتباط دارد؟ آیا در مورد این سوال می توان نظریات دیگری ارائه داد؟

۳. شبه سوال

جنگ جهانی دوم چند سال به طول انجامید؟ انقلاب اکتبر روسیه در چه سالی اتفاق افتاد؟ مرکز استان خوزستان چه نام دارد؟

دسته بندی سوالات

۱. سوالات بسته

۲. سوالات باز

سوالات بسته جواب معلوم و سوالات باز جواب نامعلوم و نیاز به پرسش و تفکر دارد.

تمرین

جدولی درست کنیم سوالات باز و بسته و معمولی و پژوهشی و شبه سوال

عنوان سوال	معمولی	پژوهشی	باز	بسته
شما چگونه تصمیم گیری می کنید؟				
وزن اتمی طلا چقدر است؟				
دوستی را چگونه تعریف می کنید و دوست خوب کیست؟				
چرا باید به نظر دیگران احترام بگذاریم؟				
حاصل جمع ۱۰۰ و ۲۹ چند می شود؟				

Charles Sanders Peirce

(۱۸۳۹-۱۹۱۴)

۱. پدر پراگماتیسم و دانشمند ، فیلسوف و منطقدان آمریکایی است .
۲. امروزه او عمدتاً به خاطر نوآوری‌هایش در منطق، ریاضیات، فلسفه،
روش‌شناسی علمی، نشانه‌شناسی و بنیان‌گذاری عمل‌گرایی شناخته می‌شود.

۳. آن چه پرس را برای فبک حائز اهمیت می کند آن است که اجتماع
پژوهشی (حلقه کند و کاو) (Community of Inquiry) حاصل
دیدگاه اوست که لیمن با ابتکاری به کلاس کودکان وارد می کند و علاوه بر
آن استدلال گمانه ای (Abductive Reasoning) که ابداع پرس
است این نکته بیان می کند حدس ها انسان قابل آزمایشند و انسان ها
می توانند حدس های خود را بوته ی نقد گذارند . این همان رابطه ی تفکر
مستقل و تفکر گروهی است .

پیش از پرس

- جدا بر سر مطلق گرایی از دو جنبه ی ایدئالیسم و رئالیسم بود
- در حالی که ایدئالیست ها واقعیت را امری متافیزیکی و غیر مادی می بینند
- فیلسوفان واقع گرا واقعیت را به صورت نظامی از اعیان در نظر می گیرند که مستقل از ذهن انسان وجود دارد
- فیلسوف عملگرا معتقد تجربه بر اساس تصور انسان از واقعیت انسان شکل می گیرد
۱. بر این اساس پرس معتقد است که دنیایی مستقل از ذهن ما وجود دارد یعنی دنیای بیرونی که می توانیم عقایدمان و حدس هایمان را در آن گسترش دهیم و مورد آزمایش قرار دهیم .
 ۲. پرس معتقد است که **حقیقت امری جمعی** است و نه در نزد یک نفر ، حقیقت باید در یک کندوکاو گروهی در اجتماع دانشمندان محقق می شود ، حقیقت در گفتگوی دانشمندان است محقق می شود چرا (agreement) **توافق** صورت می گیرد .

دو مقاله کلیدی پرس و تولد پراگماتیسم

2. دو مقاله کلیدی پرس با عنوان های

1. The Fixation of Belief (1877)

که اجتماع پژوهشی یا حلقه دانشمندان (حلقه کندو کاو) در اینجا مطرح می شود و چهار راه را برای تثبیت تفکر ارائه داد.

2. How to Make Our Ideas Clear (1878)

چگونه ایده های روشن داشته باشیم این همان زمینه ساز پرسش گری و تفکر انتقادی در کودکان است.

1. پراگماتیسم پس از جنگ داخلی امریکا و در تقابل با مطلق گرایی Absolutism شکل گرفت زمانی که در کمبریج ماساچوست آمریکایی گروهی در چارچوب جلسات پراکنده در

The Metaphysical Club

در سال ۱۸۷۰ از جمله پرس و جیمز و چندی از فیلسوفان امریکا که حاصل گفتگوهای آن ها شکل گیری گرایش جدید به فلسفه در چارچوب پراگماتیسم بود و صد سال آینده آمریکا رو متحول کرد.

How to Make Our Ideas Clear

از پرس حقیقت عینی است و برای روشن شدن ایده ، باید نتیجه آن را بررسی کرد نه به صورت ذهنی آن را اصلاح کرد و سه مرحله برای روشن شدن ایده داریم :

1. آشنایی با مفهوم
2. تعریف مشخص از مفهوم
3. پیاده کردن عملی مفهوم در عمل

The Fixation of Belief

در مقاله ی مذکور پرس چهار متد را برای تبیین اندیشه بیان می کند :

1. تعصب و حذف آلترناتیو به صورت فردی (نادیده انگاشتن واقعیت ها)

2. اقتدار و نهاد های حکومتی (Authority)

3. درک هگلی به صورت ذهنی سعی در روشن کردن مفاهیم کنیم

4. اجتماع پژوهشی

Scientist community

Thinking about Thinking

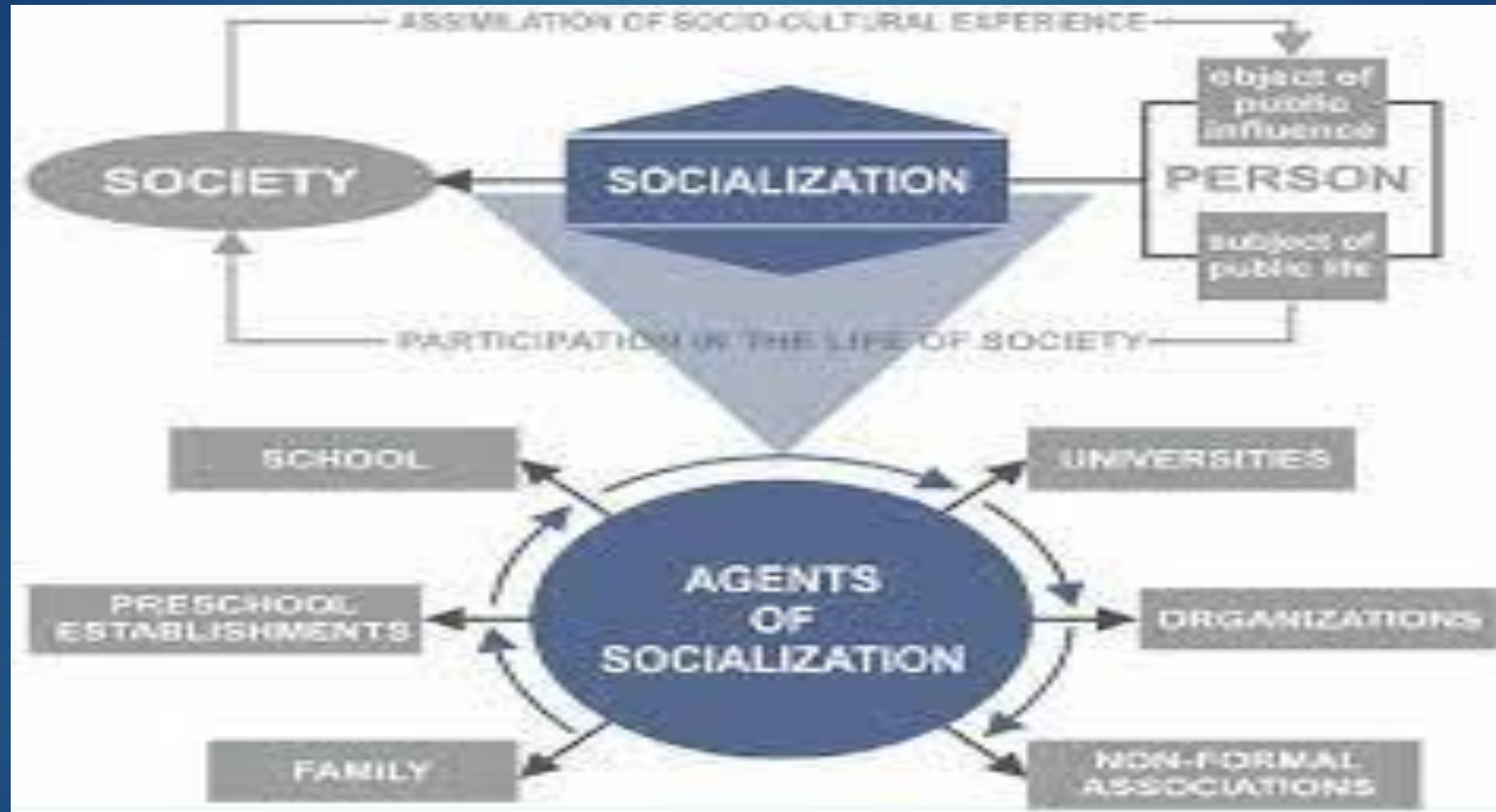
تفکر انتقادی

رابطه صلح ، دموکراسی و پراگماتیسم پرسی

Mental Habit → behaviors

نهاد های اجتماعی و سیاسی هستند ، که بستر گفتگو و بستر محک حدس ها را فراهم کنند و به عبارتی عادت های ذهنی را در چارچوب حافظه اجتماعی سامان بدهند ، بنابراین دیویی تحت تاثیر پرسی بود آموزش و پرورش نهادی می دونست که به عنوان آزمایشگاه کوچکی برای شهروند ساختن است .

socialization

معرفت در حلقه کند و کاو

دو موضوع محوری درباره معرفت :

1. ماهیت اجتماعی معرفت

2. ماهیت پژوهشی معرفت

1. اجتماع جمعی از افرادی که از بعضی جهات و برخی اهداف مشترک هستند و همین جنبه ی اشتراک است که سبب می شود ، آن ها کنار یکدیگر فعالیت کنند

2. پژوهش فرآیند نظام مند کشف و بررسی اطلاعات از نظر پژوهشگران در جهت حمایت از تصمیم گیری و حل مسئله

اهمیت حلقه کند و کاو

1. افرادی که پیرامون یک ایده گفتگو می کنند ، ایده یکدیگر را کامل می کنند ، یکدیگر را به چالش می کشند و به دنبال شناسایی فرضیات یکدیگرند
2. اجتماع پژوهشی نمونه کوچک جامعه است .
3. حلقه کند و کاو شکلی از آموزش است که یادگیری را به صورت یک فرآیندی گفت و گوی گروهی در نظر بگیرد و در تفکر برای خویشتن برای دیگران با دیگران تاکید می کند .
4. کند و کاو فلسفی عبارت است از استخراج ایده ها و افکار شخصی و ارزیابی و آزمایش آن ها در حلقه کند و کاو درسی

حلقه کند و کاو و کودکان

1. سوال های خود را می پرسند .
2. نظرات دیگران به طور دقیق گوش دهند .
3. عقاید خود را کشف کنند و گسترش دهند .
4. درباره ی دیدگاه خود با دیگران بحث می کنند
5. در صورت لزوم در عقاید خود تجدید نظر می کنند .

تمرین : ابهام زدایی کنید

۱. وقتی از صلح حرف بزنیم
دقیقا منظورتان چیست ؟

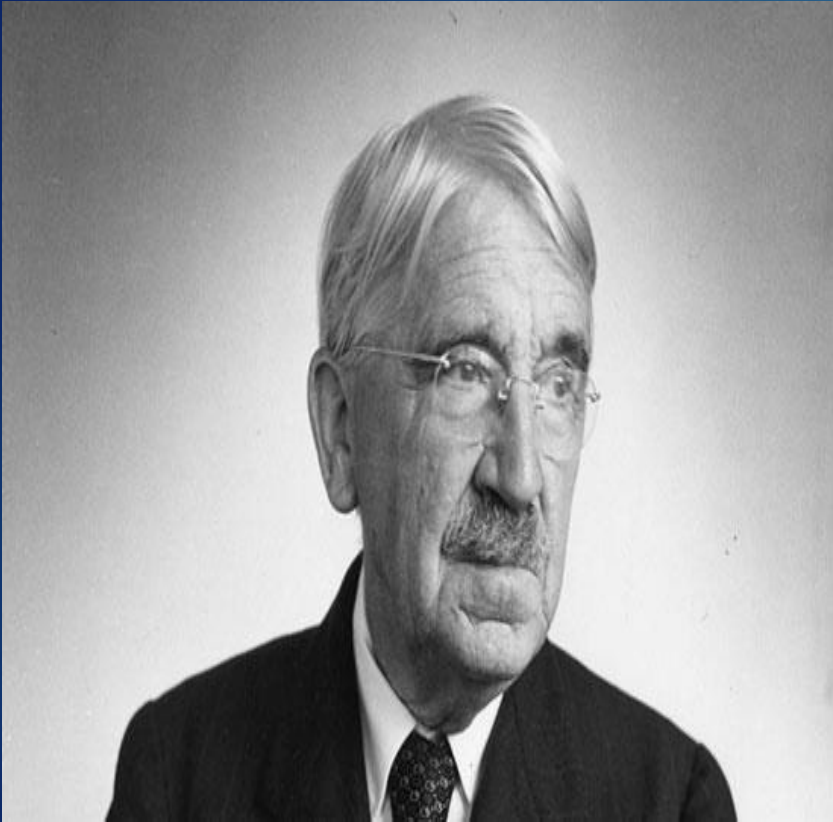
۲. آیا ممکن است آدمی هم زمان
صلح جو و ضد صلح باشد ؟

۳. آیا آدم ها صلح جو به دنیا می آیند ؟

نا صلح

صلح

John Dewey (1859-1952)

1. جدی ترین منتقد نظام آموزش و پرورش سنتی در آمریکا بود ، آموزش را مبتنی بر مشارکت دانش آموزان می دانست و مخالف سکان داری تام و تمام معلم بر کلاس درس بود .
2. مبدع حلقه کند و کاو برای کودکان بود که توسط لیپمن تکمیل شد .
3. بین آموزش و پرورش و دموکراسی ارتباط برقرار کرد .
4. جدی ترین متفکر پراگماتیسم در قرن بیستم بود .
5. پایه گذار یادگیری تاملی (**Theory of reflective learning**) بود .
6. تنها محقق پراگماتیستی بود که به صورت جدی به موضوع آموزش و پرورش پرداخت .
7. تاثیرگذار ترین متفکر بر لیپمن است چنان که آرای لیپمن با او شباهت های زیادی دارد و فلسفه دیویی مبنای کار لیپمن است .

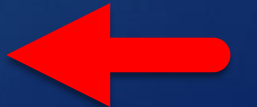
(Pragmatic Philosophy of John Dewey)

فلسفه دیویی و دموکراسی

۱. جان دیویی از پیشگامان دیدگاه فلسفه عملگرایی یا پراگماتیسم بود، او ابتدا تحت تاثیر هگل در پی آن بود تا دیدگاهی را در فلسفه مطرح کند که تقابل هایی چون روح و ماده، ذهن و عین را رفع کند. اما بعداً تحت تاثیر داروینیسم اجتماعی افرادی چون هربرت اسپنسر بر آن شد که اخلاق تنها در بستر تجربه شکل می گیرد، تلاش کرد رابطه ارگانیسم و محیط را تبیین کند از نظری:

((شخص یک ارگانیسم است که بر اثر تعامل بین ارگانیسم انسانی و محیط به کسب تجربه نائل می شود بر این اساس باید عملگرایی را به آزمایش گرایی (Experimentalism) و ابزارگرایی (Instrumentalism) تقسیم بندی کرد، از نظر دیویی روش علمی و شناخت وجهه آزمایشی دارند و افکار به مثابه جعبه ابزاری است که باید در حل مشکلات انسانی به کار گرفته شوند بنابراین:

زادگاه فکر آدمی ((مسئله)) یا موقعیت مبهی است که پیش روی او قرار گرفته است، اقدام و عمل آدمی در آن موقعیت مبهی موجب پالایش و بسط نظر برخاسته آن موقعیت می شود بنابراین در آزمایش گرایی دیویی مفهوم کلیدی تجربه را می توان به منزله تعامل بده و بستن ارگانیسم با محیط تلقی کرد

مفهوم تجربه مفهوم یافته یعنی هر رویداد آزمایشی بر تجربه ما می افزاید (نظریه هوش اجتماعی)

۲. فلسفه اجتماعی دیویی بر اهمیت جامعه ، دموکراسی و آموزش استوار است ، بینش دموکراتیک جان دیویی بر اساس گرد هم آیی شهری شکل گرفت که او در دوران جوانی بنیان گذار آن بود بر این اساس مردم شهر در کلیسا اجتماع می کردند تا مسائل متقابل خود را طی فرآیند مسالمت آمیز گفت و گو ، مناظره و تصمیم گیری حل کنند ، دیدگاه دیویی تحت تاثیر مکتب پروتستان بود در این مذهب ((انجیل اجتماعی)) بر مسوولیت اخلاقی افراد برای کار به منظور اصلاح زندگی مادی و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه تاکید دارد از نظر دیویی برای سهم شدن مردم در تجارت یکدیگر با رویارویی با مسائل مشترک اجتماعی صورت گیرد .

Face to Face Community

بر این اساس شهروندان هستند که دموکراسی را می سازند ، دموکراسی وابسته به پرسشگری است و پرسشگری وابسته به آزادی . در اینجا بحث آزادی زمینه سازی تفکر انتقادی است و تفکر انتقادی زمینه ساز مسوولیت پذیری اجتماعی در کتاب Freedom on Modern World آزادی رو جز ذات انسان می داند که به فرد قدرت پرسشگری می دهد .

آزادی دو ویژگی دارد :

1. دانش و شناخت یعنی آزادی وابسته به آموزش است
2. پویایی یعنی آزادی مساوی رشد ذهنی است .

تجربه مفهوم یافته

دیویی آزادی را زمینه ساز تجربه می داند و با ارائه مفهوم **Preferred Selection** گزینه ترجیحی تجربه مفهوم یافته و هوش اجتماعی سامان می دهد .

ما برای انتخاب یک گزینه مثبت بر سایرگزینه ها دلایل عقلانی (هوش اجتماعی) باشیم ، این فرآیند دائمی زندگی ماست و تجربیات اندوخته می شود ، در اینجا تجربه مفهوم یافته ، اهمیت پیدا می کند .

هوش در چارچوب روش حل مسئله ، بر اثر فعالیت مشترک به منظور ساخت و کاربرد ابزار ، در تهیه ی طرح برای عمل و در عمل بر پایه فرض ساخته و پرداخته می شود .

تاکید دیویی در رابطه در جامعه و رابطه دموکراتیک سه عنصر اساسی بود :

1. اشتراک

2. ارتباط

3. اجماع

حل مشکل هگلی و ارسطویی و تحول آموزش و پرورش

استعاره دیویی درباره آموزش و پرورش ، ابزار بود و انسان را نیز ابزار ساز می دانست ، همانگونه که نمی توان درباره ی یک ابزار فارغ از کاربرد آن ، در یک موقعیت مبهم خاص نمی توان قضاوت کرد ، درباره افکار هم نمی توان قضاوت کرد .

سوال بین ابزار جعبه ابزار پیچ گوشتی ، انبردست ، آچار چرخ کدامیک کارآمد تر است ؟

دیویی با این دیدگاه درصدد پر کردن فاصله بین نظر و عمل (Theory and action) فیلسوفان قبل خود بود ، زمانی که که معتقدیم باشیم زادگاه فکر و معرفت راه گشا بودن و حل مسئله مورد نظر است ، بدیهی است فاصله بین نظر و عمل وجود ندارد همین امر سبب نقد آموزش و پرورش سنتی بود که بر مبنای آموزش هایی آینده محور پیرامون خواندن ، نوشتن و حساب و جغرافیا و تاریخ برای کارکرد در آینده ای آینده ای که شاید در آینده تحول پیدا کند و این آموزش ها کارکردی نداشته باشد در عین این که امروز هم کارکردی ندارد .

مفروضات فلسفه آموزش و پرورش دیویی

1. یادگیرنده ارگانیکم زنده است و پدیده ای زیستی و اجتماعی است که انگیزه ها و کشش های لازم را برای تداوم حیات داراست .
2. یادگیرنده در محیط یا بومی زندگی زندگی می کند که هم طبیعی و هم اجتماعی است
3. یادگیرنده به سائق کشش های درونی خویش ، فرد فعالی است که محیط خویش پیوسته تعامل دارد .
4. یادگیری فرآیند حل مسائل محیط است .
5. از نظر دیویی انسان در محیطی زندگی می کند که هم طبیعی و هم اجتماعی
6. رشد هدف اصلی آموزش و پرورش (بازسازی تجربه به صورت گروهی و فردی)

آموزش و پرورش و جامعه

دیویی نسبت به گذشته دیدگاهی ابزارمدارانه دارد ، سوابق گذشته به مثابه ابزارهایی برای تجزیه و تحلیل موقعیت های کنونی به شمار می آیند نه دستور العمل هایی که باید به طور ضمنی در رویارویی با زمان حال گرفته شود .

آموزش و پرورش عبارت از :

۱. ساده کردن

۲. پالایندگی

۳. متعادل ساختن

جمله کلیدی دیویی :

((آموزش و پرورش زمینه ای برای دموکراتیک شدن جامعه است ، که آن مدرسه به مثابه آزمایشگاهی است برای توسعه فعالیت های مشترک ، دیدگاه دیویی بر مبنای فلسفه فرآیند مدار است که فرد در مواجهه با مسائل و راه گشایی به مرور زمان و با تجربه اندوزی فرآیند رشد را طی می کند .))

مدرسه آزمایشگاه دیویی

دیویی در سال ۱۸۹۴ عضو هیئت علمی دانشگاه شیکاگو شد و در سال ۱۸۹۶ (مدرسه آزمایشگاه) را تاسیس کرد و تا سال ۱۹۰۴ خود آن را اداره کرد.

مدرسه دیویی کودکان ۴ تا ۱۴ سال را می پذیرفت ، روش دیویی بازی ، مطالعه طبیعت ، ابراز وجود کودکان بود و هدف آن تجربه ورزی کودکان بود .

مدرسه ی دیویی نماد فلسفه آموزش و پرورش آزمایش گرایانه وی بود .

مراحل حلقه کند و کاو از منظر جان دیویی

1. موقعیت ابهام آمیز
2. تعریف مسئله
3. روشن ساختن مسئله
4. ایجاد فرضیه های موقت
5. محک زدن فرضیه ها

اشتراکات فلسفی دیویی و لیپمن

دیدگاه جان دیویی	نمود عملی آن در برنامه لیپمن
در فلسفه پراگماتیستی دیویی حقیقت حاصل فعالیت به جا و موفقیت آمیز مردم است که بهترین آن دموکراسی است .	در فلسفه لیپمن در روش گفت و گو محور و دموکراتیک به وجود آمدن معانی تاکید می شود .
در فلسفه دیویی تفاوتی بین مابعد الطبیعه و شناخت شناسی وجود ندارد .	در تفکر لیپمن ساختار معنا مقدم است .
در فلسفه دیویی حقیقت برای مردم ناشی از تجربیات آن ها در زندگی در جهان است .	در تفکر لیپمن کودکان درباره پیوند تجربیات خود و مسئله گفت و گو می کنند .
آموزش و دموکراسی محور بحث دیویی است .	هدف لیپمن پرورش شهروندان ایده آل و مسئولیت پذیر است .

مراحل حلقه کند و کاو از منظر لیپمن

1. توضیحات اولیه درباره ی قوانین کلاس
2. ارائه محرک (داستان ، پرسش ، تصویر)
3. طرح پرسش
4. ارتباط و پیوند دادن پرسش ها با پرسش اصلی
5. هدایت کلاس و سعی به تشویق اعضا به همکاری (ایجاد تعادل)
6. ضبط بحث و یادداشت برداری و طبقه بندی
7. تمرین
8. بستار
9. ارزیابی گفت و گو و خلاصه کردن

مراحل حلقه کند و کاو از منظر لیپمن

روش دوم

1. توضیحات اولیه درباره ی قوانین کلاس
2. ارائه محرک (داستان ، پرسش ، تصویر)
3. زمان تفکر اول هرکسی افکارش یادداشت کند
4. جمع آوری پرسش ها بر روی تخته و گروه بندی اعضای کلاس (طومار عقاید)
5. هرکس در دفترچه یادداشت یا برگه می نویسد به کدام پرسش می خواهد پاسخ دهد
6. پرسش توسط گروه برای بحث انتخاب می شود
7. گفت و گو
8. بستار
9. ارزیابی گفت و گو و خلاصه کردن

پویایی های حلقه کند و کاو

1. معقول بودن

2. تفکر

3. قضاوت

4. بحث

5. بستار (تفکر برای خویشتن)

6. گفت و گو

7. سکوت

قضاوت کردن

۱. قضاوت کردن یعنی اظهار نظر کردن همراه با دلیل ، یعنی تبیین روابط ف یا از طریق روابط یا از طریق ابداع آن ها

۲. قضاوت جهت گیری و داوری نسبت به چیزی که نسبت به آن دغدغه داریم

۳. یکی از جدی ترین مهارت های فک قضاوت کردن که وابسته به استدلال است

۴. برای استدلال و در نهایت قضاوت باید هر کسی نگرش ها ، ارزش ها و رفتار های خودش را بررسی کند که این بررسی شامل فکر کردن و تعمق بر تجربه و تغییر فکر است آن چه کاوش گری نامیده می شود .

بحث و گفت و گو

1. بحث شکل معینی از تعامل گروهی که در آن اعضای یک گروه با هم یاری یکدیگر پرسش و یا موضوعی را مورد توجه قرار می دهند و با تبادل دیدگاه های مختلف سعی می کنند به درک بهتری از موضوع برسند .
2. گفت و گو ریشه حلقه کند و کاو است و فرآیندی اجتماعی که سبب بهبود یادگیری می شود و دارای چهار شرط است :

چهار شرط گفت و گو

1. بحث لزوما پیرامون اختلاف نظر شکل می گیرد و گفت و گو با توجه به سوال یا موضوعی که نیاز به اجماع دارد ، شکل می گیرد .
2. گفت و گو خود تنظیم گر و خود تصیح گر است . شرکت کنندگان در آن هم برای به چالش کشیدن دیدگاه ها و استدلال دیگران ارائه می دهند ، آماده می شوند به چالش کشیده شوند و مواضع خود را دوباره تبیین کنند .
3. گفت و گو ساختار دارد ، شرکت کنندگان با ارائه نظر های خود نشان می دهند به دیگران صرف نظر از جایگاه شان احترام می گذارند .
4. گفت و گو با روابط و علاقه های متقابل اعضا هدایت می شود . در یک حلقه کند و کاو ، این شرکت کنندگان هستند که موضوع بحث را تعیین می کند .

رویکرد های اصلی به فبک

1. رویکرد فرآیندی
2. رویکرد محتوایی (تفاوت فلسفه با کودکان و فلسفه برای کودکان)
3. رویکرد روایتی

رویکرد فرآیندی

۱. این رویکرد بر آن است تفکر یا فلسفه ورزی دارای مولفه های خاصی است که هر کسی با رعایت آن ها در تعقل و خرد ورزی اش ، می تواند فیلسوف شود
۲. حامیان این رویکرد بر آنند دانستن فلسفه سر و کار داشتن با اندیشه های سنگین و انتزاعی فیلسوفان بزرگ مثل افلاطون ، ارسطو ، کانت و هگل نیست بلکه هر کسی با رعایت معیار های تفکر فلسفی می تواند ، فلسفی بیاندیشد .

مؤلفه های رویکرد فرآیندی

۱. شگفت زدگی اصل تفکر فلسفی و معیار اصلی فیک

۲. تردید منطقی یا شک روش شناختی

۳. پرسشگری یا کنج کاوی از سوی فلسفی و از سوی فلسفی است

پرسشگری سه گام دارد:

۱. کنج کاوی فلسفی

۲. شناسایی عامل شگفت زدگی

۳. سازواری

۴. خیال ورزی (Imagination)

سازواری یا انطباق

۱. سازواری یا داشتن انسجام درونی یکی دیگر از معیار های تفکر فلسفی است .
 ۲. سازواری یعنی این که که پیش فرض ها یا مقدمه های یک اندیشه با نتایج منطقی برخاسته
- الف . در سازواری باید فکر هماهنگ باشند و نتایج منطقی بحث با مقدمه های آن در تناقض نباشد.
- ب. از سویی انسجام درونی هماهنگی باور ها ، گفتار ها و کردار آدمی با یکدیگر است .

معلم از یک سو معتقد است که دانش آموز خوب کسی است که در کلاس ساکت بنشیند و گفته های او را تایید کند و بپذیرد

از سوی دیگر انتظار دارد که دانش آموزان در مسابقه خلاقیت و نویسندگی برنده شوند .

مهارت های محوری

1. تفکر خلاق
2. تفکر نقاد
3. تفکر اخلاقی (مراقبتی)

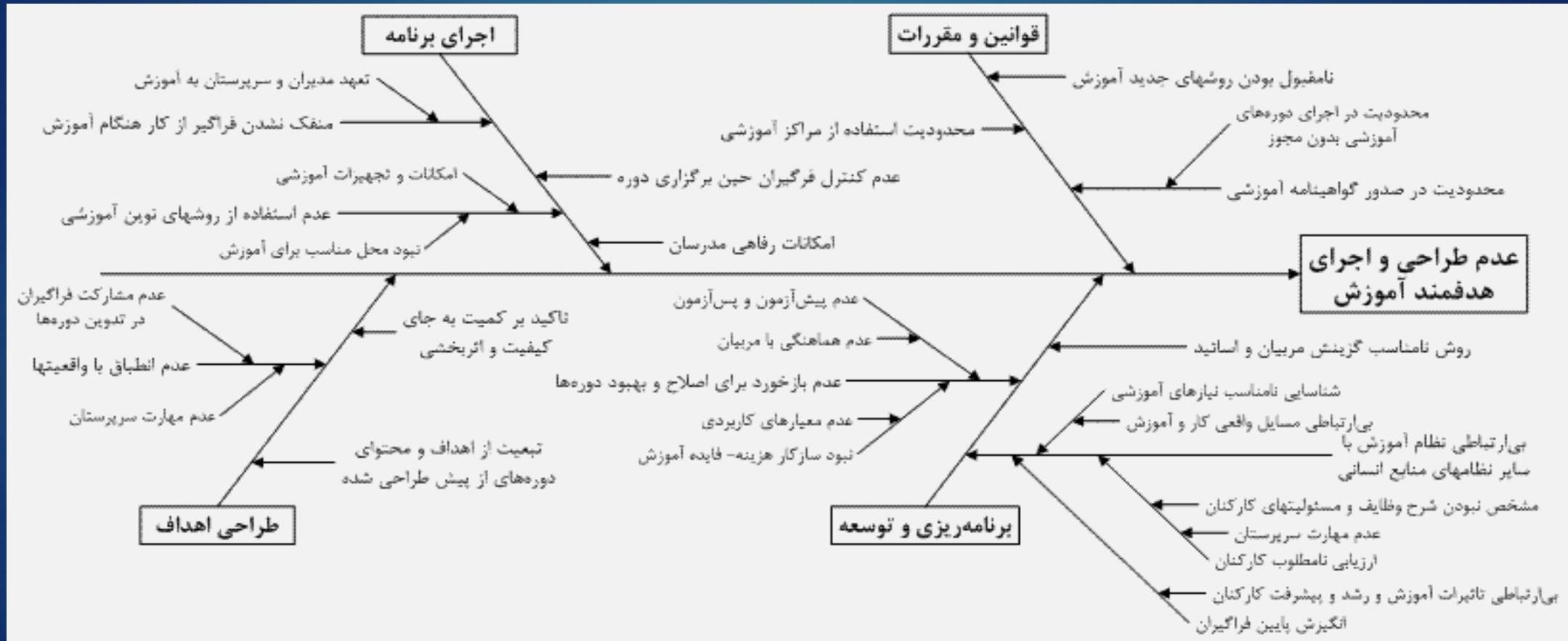
تکنیک های خلاقیت

تکنیک های خلاقیت همان تکنیک های حل مسئله اند که کمک می کنند به یک مسئله از جنبه های مختلفی نگاه کنید و با تفکری کل نگر و همه جانبه به آن پاسخ دهید. شما به کمک انواع روش های ایده پردازی، می توانید ابتکار عمل خود را تقویت کنید.

1. استخوان ماهی
2. تکنیک اسکمپر SCAMPER
3. تکنیک خلاقیت شش کلاه تفکر
4. طوفان ذهنی Brain Storming

استخوان ماهی

تکنیک اسکمپر SCAMPER

واژه اسکمپر (SCAMPER) از ابتدای هفت موضوع داخل آن گرفته شده.

۱. جایگزینی (Substitute)

مثلا: به جای قانون‌های فعلی، چه قانون‌های دیگری می‌توان وضع کرد؟

۲. ترکیب (Combine)

مثلا: اگر این محصول را با یک محصول دیگر ترکیب کنیم، چه چیز جدیدی ساخته می‌شود؟

۳. تطبیق دادن (Adapt)

مثلا: چه موضوعات و ایده‌های دیگری هستند که می‌توانند الهام‌بخش ما باشند؟

۴. اصلاح (Modify)

مثلا: اضافه کردن چه چیزی به این محصول، آن را بهتر می کند؟

۵. کاربرد دیگر (Put to Another Use)

مثلا: آیا می توانیم از همین محصول در یک حوزه دیگر استفاده کنیم؟
می شود ضایعات این محصول را بازیافت کرد و چیز جدیدی از آن ساخت؟

۶. حذف (Eliminate)

مثلا: کدام اجزا، قانون ها یا ویژگی ها قابل حذف هستند؟

۷. وارونه کردن (Reverse)

مثلا: اگر این پروسه را کلا برعکس کنیم چه می شود؟
اگر ترتیب وقایع را عوض کنیم چطور؟
اگر سعی کنیم دقیقا برعکس کاری که می خواهیم بکنیم را انجام بدهیم چه اتفاقی می افتد؟

تکنیک شش کلاه تفکر

احتیاط ها

فرایند

حقایق

موضوع / مساله

مزیت ها

خلاقیت

احساسات

کلاه سفید

۱. کسی که کلاه سفید بر سر دارد با توجه به واقعیت‌ها مسئله را تحلیل می‌کند و احساسات را دخیل نمی‌کند.

۲. مثل یک رایانه است. تمرکز او بیشتر متوجه اطلاعات و ارقام است و قضاوت و پیش‌داوری خود را دخالت نمی‌دهد.

۳. این فرد فقط واقعیت‌ها را بیان می‌کند اما به تحلیل آن‌ها ورود نمی‌کند.

کلاه قرمز

۱. فرد کلاه قرمز بیشتر متوجه جنبه های احساسی مسئله است.

۲. وقتی این کلاه را بر سر دارید ممکن است با اینکه یک راهکار منطقیست بگویید احساس خوبی نسبت به آن ندارید! کلاه قرمز در مقابل سفید است.

کلاه سیاه

۱. سبک تفکر این کلاه به بروز نظرات منفی منطقی منجر می‌شود.

۲. باید توجه داشت بیان نظرات بی‌منطق منفی ارزشی ندارد.

۳. این کلاه دلایلی از سنخ تجربه و واقعیات برای شکست ایده مطرح می‌کند.

۴. در واقع این کلاه نقاط ضعف را بیان می‌کند. این کلاه می‌تواند مانع بسیاری از اشتباهات در آینده گردد.

کلاه زرد

۱. کلاه زرد نقاط مثبت مسئله را بررسی می کند.
۲. این کلاه فرصت ها را می بیند و کمک می کند با آنها چاره اندیشی کنیم.

کلاه سبز

۱. کلاه سبز یک فرد ساختار شکن است؛
دائماً می‌خواهد راه‌حل‌های نو و جدید
ارائه کند و تحولی ایجاد کند.

۲. او از تفکرات متفاوت استقبال می‌کند.

کلاه آبی

۱. فرد کلاه آبی در پایان شروع به واریسی دوباره نظرات کلاه‌های دیگر می‌کند. او به همه جوانب نگاه می‌کند و روشی منطقی در پیش دارد تا بتواند بهترین تصمیم را اتخاذ کند.

۲. کلاه آبی کل‌نگر و با دیدی همه‌جانبه مسئله را بررسی می‌کند و همین باعث بروز خلاقیت می‌شود.

انواع آثار خلاق

1. همتا سازی
2. باز تعریف
3. حرکت به جلو
4. حرکت پشتاز به جلو
5. تغییر مسیر
6. تغییر مسیر از نقطه ای در گذشته
7. آغاز مسیر
8. تلفیق

تفکر نقادانه

اتفکر نقادانه فرآیندی منظم و عقلانی شامل مفهوم سازی ، اطلاق مفاهیم ، تجزیه و ترکیب یا ارزیابی اطلاعات به صورت فعال و ماهرانه است ، اطلاعاتی که بر اثر مشاهده ، تجربه ، تامل ، تعقل یا ارتباطات ، به منزله راه نمای عمل یا باور ، گردآوری یا ایجاد شده اند .

مهارت های تفکر نقادانه

1. تشخیص ابهام
2. قضاوت درباره منابع ادعا
3. تعریف درست و تشخیص تعریف نادرست
4. تشخیص تقسیم های نادرست
5. تشخیص استدلال
6. یافتن استدلال
7. کفایت دلایل

رویکرد های اصلی در تربیت اخلاقی

1. رویکرد های باور محور
2. رویکرد های عاطفه محور
3. رویکرد اراده محور
4. رویکرد رفتار محور